USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. K.,** zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 8. 2018, č. j. OAM-660/ZA-ZA11-P10-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 4. 2020, č. j. 32 Az 16/2019 – 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 8. 2018, č. j. OAM-660/ZA-ZA11-P10-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) žalobou, jíž se domáhal jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítal, že sdělil nové skutečnosti, které nebyly předmětem posouzení v předchozím řízení, pročež nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení o druhé žádosti; tím, že se žalovaný důvody pro udělení mezinárodní ochrany nezabýval (mimo jiné s žalobcem neprovedl pohovor), rezignoval na svou povinnost řádně zjistit skutkový stav věci. Žalovaný měl využít svého diskrečního oprávnění dle § 11a odst. 4 zákona o azylu a přihlédnout k důvodům hodným zvláštního zřetele, které na straně žalobce existují.

Rozsudek krajského soudu

[3] Krajský soud rozsudkem ze dne 16. 4. 2020, č. j. 32 Az 16/2019 – 25 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Shrnul, že žalobce poprvé požádal o mezinárodní ochranu v České republice dne 4. 10. 2016. Za důvody své žádosti tehdy uvedl potíže s lidmi, se kterými pracoval na stavbě; nedostal zaplaceno za odvedenou práci, pročež na společnost podal stížnost a následně mu lidé z této společnosti vyhrožovali s pistolí v ruce, že pokud danou stížnost nestáhne, zabijí ho a zakopají. Žalovaný v předcházejícím řízení neshledal, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu hrozila vážná újma podle § 14a téhož zákona. Rozhodnutím ze dne 15. 3. 2017, č. j. OAM-832/ZA-ZA11-P16-2016, proto žalobci neudělil mezinárodní ochranu; žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl krajský soud rozsudkem ze dne 22. 10. 2018, č. j. 29 Az 27/2017, a následnou kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 19. 6. 2019 č. j. 3 Azs 176/2018 - 49. V opakované (druhé) žádosti o udělení mezinárodní ochrany o sobě žalobce sdělil, že je kazašské národnosti i státní příslušnosti, vyznává islám, je bez politického přesvědčení, o politiku se nezajímá, je ženatý a jeho manželka i dvě nezletilé děti rovněž žádají o mezinárodní ochranu v České republice. K důvodům současné žádosti o mezinárodní ochranu konstatoval, že měl v Kazachstánu problémy, když pracoval na stavbě, a taktéž má dluh, který musí splácet; dodal, že vše uvedl již ve svém prvním řízení, nic se nezměnilo, jiné důvody nemá. Krajský soud pak poukázal, že součástí správního spisu jsou mimo jiné informace shromážděné žalovaným ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Republice Kazachstán (Informace OAMP – Kazachstán: bezpečnostní a politická situace v zemi, červen 2019); žalobci přitom byla dána možnost se seznámit s podklady řízení, přičemž nevznesl žádné námitky ani nenavrhl doplnění podkladů.

[4] Po porovnání současných důvodů s těmi, které uváděl v předchozí žádosti, krajský soud naznal, že žalobce v nově vedeném řízení neuvedl žádné nové skutečnosti ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu; neshledal proto v závěrech žalovaného ani v jeho postupu v řízení žádné pochybení. Se žalobcem uvedenými okolnostmi odchodu z vlasti se žalovaný dostatečně vypořádal v rámci meritorního posouzení první žádosti; jeho závěry byly i předmětem přezkumného řízení před krajským a Nejvyšším správním soudem. Odkázal přitom na judikaturu Nejvyššího správního soudu k nepřípustnosti opakované žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu a zastavení řízení o takovéto žádosti dle § 25 písm. i) téhož zákona (viz rozsudky NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 63). Nadto zdůraznil, že žalobce neuvedl žádné relevantní nové skutečnosti ani v žalobě; jeho námitky byly toliko obecné, představují výčet a parafrázi zákonných ustanovení, která měl žalovaný porušit, ovšem bez konkrétní vazby na jakákoliv jeho tvrzení. Žalobcově námitce, že novou skutečností, kterou se žalovaný měl zabývat, je jeho zmínka o „problémech i s vlastním dluhem“, stejně jako výtce žalovanému, že rezignoval na svou povinnost zjistit skutkový stav věci (neboť s ním neprovedl pohovor), krajský soud nepřisvědčil. Žalobce ve své žádosti ani v žalobě nevysvětlil, jakou souvislost by měla mít tvrzená existence jeho dluhu s důvody azylově relevantními ve smyslu § 12 a násl. zákona o azylu. Měl přitom možnost své důvody předestřít při poskytnutí údajů k podané žádosti, avšak tak neučinil; namísto toho uvedl, že se od prvního řízení nic nezměnilo a nemá jiné azylové důvody. Na základě takového sdělení nebylo povinností žalovaného vést se žalobcem pohovor. Krajský soud dále naznal,

že žalovaný neměl žádný důvod posoudit opakovanou žádost žalobce jako přípustnou z důvodů hodných zvláštního zřetele dle § 11a odst. 4 zákona o azylu. Takové důvody by musely vyplývat již z tvrzení samotného žalobce; je to totiž právě on, kdo musí uvést všechny relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Vzhledem k tomu, že z jeho tvrzení nevyplynuly žádné okolnosti, které by mohly představovat důvody hodné zvláštního zřetele, a postup podle § 11a odst. 4 zákona o azylu evidentně nepřipadal v úvahu, nelze žalovanému vytýkat, že se tímto institutem v odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně nezabýval; krajský soud k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019 – 74. Žalobcem uváděná přítomnost jeho rodinných příslušníků na území České republiky přitom není sama o sobě důvodem zvláštního zřetele hodným; zákon o azylu totiž primárně neslouží k realizaci rodinných vazeb na území.

[5] Závěrem soud poukázal, že téhož dne zamítl i žalobu žalobcovy manželky a jejich nezletilé dcery v obdobné věci vedenou pod sp. zn. 32 Az 32/2018 (pozn. NSS: proti tomuto rozhodnutí nebyla podána kasační stížnost).

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které jej navrhl zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Je přesvědčen, že žalovaný pochybil, pokud se jeho žádostí meritorně nezabýval, neboť v rámci řízení sdělil nové skutečnosti podstatné pro posouzení její naléhavosti (pozn. NSS: v kasační stížnosti však neuvádí jaké). Taktéž je dle stěžovatele třeba reflektovat, že prvotní žádost z roku 2016 je od té aktuální dělena obdobím několika let, v rámci kterých se vyvíjela jeho životní situace. Tím, že se žalovaný s podanou žádostí věcně nevypořádal, rezignoval na svou povinnost zjistit skutečný stav věci. Bylo přitom nezbytné zohlednit důvody hodné zvláštního zřetele, jimiž jsou rodinné a osobní poměry stěžovatele; ty však v rámci druhé žádosti posuzovány nebyly, ačkoliv se mezitím jeho odloučení od domovského státu významně prohloubilo.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že zjistil skutečný stav věci, dostatečně se zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatel sdělil, a opatřil si úplné podklady pro vydání rozhodnutí.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[9] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany

svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna v tomto usnesení citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rovněž uvedl, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

[12] V tomtéž usnesení poskytl Nejvyšší správní soud typový výčet situací, kdy bude podmínka podstatného přesahu významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele zpravidla splněna: „*O přijatelnou kasační stížnost se může zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, což znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se pak v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“

[13] Nejvyšší správní soud předně poukazuje, že stěžovatel v kasační stížnosti sám nepředestřel žádnou argumentaci týkající se její přijatelnosti; soud přitom *ex offo* žádný

důvod její přijatelnosti neshledal. K problematice opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu totiž existuje poměrně bohatá judikatura. Nejvyšší správní soud se k ní podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65; svůj závěr formuloval do právní věty: „*Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.*“ Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu pak v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, dospěl k závěru, že „*správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.*“ V rozsudku ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, Nejvyšší správní soud naznal, že „*bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.*“ Platí tedy, že je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, věcně se neposuzuje, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany (§ 10a odst. 2 zákona o azylu).

[14] Co se týče možnosti aplikace § 11a odst. 4 zákona o azylu, lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019 – 74, dle nějž „*při rozhodování podle § 11a odst. 4 zákona o azylu postupuje Ministerstvo vnitra podobně jako v případě § 14 tohoto zákona, jelikož i v § 11a odst. 4 je užito kombinace neurčitého právního pojmu („důvodů hodných zvláštního zřetele“) a správního uvážení („ministerstvo může“). Není nezbytné v rozhodnutí ministerstva výslovně uvést, že neshledalo důvody k uplatnění § 11a odst. 4 zákona o azylu, pokud všechny okolnosti, které vedle toho, že musely být zkoumány (a byly zkoumány) jako údajné nové důvody tvrzené žadatelem o azyl, by mohly být rozumně představitelné jako důvody zvláštního zřetele hodné, byly v rámci řízení o opakované žádosti vzaty v úvahu ve své skutkové dimenzi (ministerstvo zkoumalo, zda jsou stejné, anebo nové oproti důvodům v žádosti předešlé) i v dimenzi právní, tedy z hlediska dopadů na životní poměry žadatele. Pokud ministerstvo dospělo k závěru, že není důvodu měnit něco na hodnocení těchto okolností oproti jejich předešlému posouzení, implicitně shledalo, že případ žadatele je případem běžným, neobsahujícím zvláštní, mimořádné, předem typově nedefinované (neboť obtížně předvídatelné) důvody, které by měly vést k uplatnění svého druhu mimořádné*

klausule pro mimořádné okolnosti, jíž zmocnění ke správnímu uvážení ve zmíněném ustanovení je.“ (srov. též usnesení NSS ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019 – 27).

[15] Krajský soud se v projednávané věci nedopustil žádného (natož zásadního) pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele; respektoval totiž výše citovanou ustálenou judikaturu (od níž se Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchýlit) a zároveň nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Jestliže stěžovatel brojí proti nesprávnému, resp. nedostatečnému zjištění a následně posouzení skutkového stavu, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že „*rozsah a správnost zjištění relevantního skutkového stavu žalovaným je otázkou dokazování, které probíhá v každém řízení individuálně; z uvedené individuality pak plyne rozdílná relevance určitých dokazovaných skutečností pro následné právní posouzení, jež je projevem zde dominující zásady volného hodnocení důkazů. Typové důvody přijatelnosti vymezené pod bodem 4) písm. a) a b) usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, se vážou k otázkám právním a jejich řešení právě správním soudem, nikoli správním orgánem*“ (srov. usnesení NSS ze dne 24. 4. 2019, č. j. 2 Azs 301/2018 – 37). Stěžovatelem tvrzená nesprávnost posouzení individuálního skutkového stavu věci tedy sama o sobě nemůže být vadou, která by byla způsobilá být důvodem přijatelnosti kasační stížnosti; nadto lze zdůraznit, že jeho kasační argumentace je velmi stručná a především značně obecná. Stěžejní v dané věci je přitom odpověď samotného stěžovatele na otázku, jaké má důvody své (opakované) žádosti o mezinárodní ochranu; stěžovatel uvedl: „*vše jsem uvedl již ve svém prvním řízení, nic se nezměnilo, jiné důvody nemám*“ (viz Poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 26. 7. 2019). Za této skutkové situace lze bezpečně konstatovat, že se krajský soud při přezkoumávání skutkového stavu nedopustil pochybení, která by svojí povahou stála proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení, a že napadený rozsudek nevykazuje žádné extrémně závažné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí. Samotná polemika stěžovatele s právními závěry krajského soudu (ohledně posouzení údajně nových skutečností uvedených v opakované žádosti o mezinárodní ochranu) přitom není důvodem přijatelnosti kasační stížnosti, neboť nikterak nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[16] S ohledem na skutečnost, že stěžovatel netvrdil žádný důvod přijatelnosti své kasační stížnosti a že ani Nejvyšší správní soud *ex offo* nenalezl žádnou otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl vyslovit za účelem sjednocování judikatury, nemohl dospět k jinému závěru, než že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu